

Bibliography

• સંદર્ભ સૂચિ •

• નાટકનું સ્વરૂપ

‘નાટક અને રંગભૂમિ’ - શ્રી નંદકુમાર પાઠક, પાશ્ચાત્ય નાટ્ય સાહિત્યના સ્વરૂપો : પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૬૮, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ - ૧૪

‘નાટક અને લેખક’ - શ્રી ધીરુલાઈ ઠાકર, નાટ્યકળા, પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૬૫, ગૂર્જર એજન્સીઝ, અમદાવાદ

‘નાટક : રમણીય કલાસ્વરૂપ’ - શ્રી જશવંત શેખડીવાળા, નાટ્યલોક, પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૮૧, જશવંત શેખડીવાળા, વલ્લભવિદ્યાનગર.

‘નાટકનું લાક્ષણિકસ્વરૂપ અને ઝેરવું’ - શ્રી ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા, ફાર્બસ ગુજરાતી સલા ખૈમાસિક, જુલાઈ-સપ્ટે. ૧૯૮૫

‘પ્રત અને પ્રયોગનાં મૂલ્યાંકનો’ - શ્રી હસમુખ ખારાડી, પ્રત્યક્ષ, એપ્રિલ-જૂન, ૧૯૯૪

‘નાટક વિશે કેટલુંક’ - જયંત પારેખ : અદ્યત : ૧૩
• આઠમા-નવમા દાયકાનાં
દીર્ઘ નાટકો

‘ગુજરાતી સાહિત્યનો આઠમો દાયકો’ - સંપાદક : શ્રી લોખાલાઈ પટેલ, નાટક : ઉત્પલ લાયાણી, પ્રથમ આવૃત્તિ, સપ્ટે. ૧૯૮૨, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ-૯

‘ગુજરાતી સાહિત્યનો નવમો દાયકો’ - નાટક : શ્રી વિનોદ અદ્વૈય
પરખ : ૧૯૯૧ : અંક ૨૭.

‘શોધ નવી દિશાઓની - નવમા દાયકાના સાહિત્યની સમીક્ષા’
સંપાદન - શિરીષ પંચાલ, જયંત પારેખ : નાટક - લલુકુમાર દેસાઈ
પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૯૩, ક્ષિતિજ સંશોધન પ્રકાશન કેન્દ્ર, મુંબઈ-૫૪

‘યુદ્ધોત્તર ગુજરાતી નાટક’ : સતીશ વ્યાસ : પરબ : ૧૯૯૧ : અંક ૫

‘આધુનિકતા અને ગુજરાતી રંગભૂમિ’ : સુભાષ શાહ : પરબ : ૧૯૯૧
અંક ૧૨

• તિરાડ

‘તિરાડ અને બીજાં એકાંકીઓ’ - શ્રીકાંત શાહ, દ્વિતીય આવૃત્તિ : ૧૯૯૦
આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

‘તિરાડ’ - સતીશ વ્યાસ : નૂતન નાટ્ય આલેખો : પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૯૯
આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

‘કરમાતાં દાંપત્ય’ (તિરાડ અને બીજાં એકાંકીઓ) શ્રી વજુભાઈ ટાંક,
ગ્રંથ, માર્ચ ૧૯૭૩

‘તિરાડ - કોઈ ચર્ચા’ - સુભાષ શાહ, નિરીક્ષક, ૩૦ ઑગસ્ટ, ૧૯૭૦.

‘તિરાડ’ પ્રયોગ સમીક્ષા : સંદેશ અમદાવાદ, ૨૩-૮-૭૦; Times of
India (Ahd.) ૪-૧-૭૦, મુંબઈ સમાચાર, જન્મભૂમિ, Indian
Express (Bombay), Times of India (Bombay)

• કોઈ પણ એક ક્ષલનું નામ બોલો તો ?

‘ કોઈ પણ એક ક્ષલનું નામ બોલો તો ? ’ - મધુ રાય, પ્રથમ આવૃત્તિ
૧૯૭૪, રૂપાલી પ્રકાશન, અમદાવાદ.

‘ કોઈ પણ એક ક્ષલનું નામ બોલો તો ? ’ - સતીશ વ્યાસ, નૂતન
નાટ્ય આલેખો.

‘ કોઈ પણ એક ક્ષલનું નામ બોલો તો ? ’ - હસમુખ બારાડી,
ગુજરાતી વિશ્વકોશ, ખંડ (૪)

‘ પ્રયોગપ્રધાન સાઈ- સાઈકોલોજિકલ નાટક ’ - કોઈ પણ એક ક્ષલનું
નામ બોલો તો ? - શ્રી મફત ઓઝા, ઉન્નતભૂ, પ્રથમ આવૃત્તિ

‘ किसी एक कृत का नाम को - नाटक और प्रदर्शन ’: કીર્તિજેન,
નટરંગ, વર્ષ ૪ અંક ૧૩, ખન્યુ-માર્ચ ૧૯૭૦

‘ Madhu Rye : A Study ’: Dnyaneshwar Nadkarni, Contemp-
- orary Indian Theatre, Sangeet Natak Akademi,
New Delhi.

‘ કામિની - નાટકીય નવલકથા ’ - મધુ રાય, પ્રથમ આવૃત્તિ : ખન્યુ,
૧૯૭૦, વૉરા એન્ડ કું.પની - અમદાવાદ-૧

- ‘કામિની’ - રાધેશ્યામ શર્મા, ગુજરાતી નવલકથા, પ્રથમ આવૃત્તિ
યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- ‘કામિની અને કેશવ ઠાકર’ - સુમન શાહ, ચંદ્રકાન્તા બક્ષીથી ફેરો,
પ્રથમ આવૃત્તિ
- ‘મધુ રાયની પેપર મીનેજરી - કામિની’ - ચંદ્રકાન્તા બક્ષી, આલંગ,
પ્રથમ આવૃત્તિ
- ‘સાર્પેક્ષ તથ્યોમાં ઊપસતી માનવચિત્તની સંકુલતા - કામિની’ : શ્રી
રમણ સોની, ફા. ગુ. સ. ત્રૈમાસિક, એપ્રિલ-જૂન, ૧૯૮૫
- ‘મેલોડ્રામેટિકની સૌન્દર્યમીમાંસા : ‘કામિની’ - શ્રી લક્ષ્મી નાયક,
ફા. ગુ. સ. ત્રૈમાસિક, જાન્યુ. - માર્ચ : ૧૯૮૫
- ‘કામિની’ : આંતરજીવનનો એક દસ્તાવેજ - શ્રી હીપક મહેતા,
અધીત છ
- ‘છીલ્લા દોઢ દાયકાના અવેતન ગુજરાતી રંગભૂમિના પ્રયોગશીલ
નાટકો (૧૯૬૬-૧૯૮૧) - એક આલોચનાત્મક ઇતિહાસ’ - મહાનિબંધ
સૌરાષ્ટ્ર યુનિ., શ્રી શૈલેષ ટેવાણી
- ‘મધુ રાય સાથે મુલાકાત’ - શ્રી બકુલ ટેલર, ફા. ગુ. સ. ત્રૈમાસિક
ઓક્ટો.-ડિસે. ૧૯૮૭

‘દર્પણનું : કોઈ પણ એક ફૂલનું નામ બોલો તો ?’ નામ લાંબુ, રહસ્ય
ટૂંકું, ટેકનીક આકર્ષક - શશીકાન્ત નાડગાવડી, ગુજરાત સમાચાર,
અમદાવાદ, તા ૩ માર્ચ ૧૯૬૮

‘KOI EK PHOOL ...’ IS AN EXCELLENT PLAY - (1985) S.D.
DESAI, HAPPENINGS, THEATRE IN GUJARAT IN THE
EIGHTIES, Gujarat Sahitya Akademi, Gandhinagar,
First Edition, March 1990.

‘આ શોખર ખોસલા કોણ ?’ - શ્રી ઉત્પલ લાથાણી, પ્રેક્ષા, પ્રથમ
આવૃત્તિ, ૧૯૮૬, શ્રીમતી નાથાબાઈ દામોદર ઠાકરસી મહિલા વિદ્યાપીઠ,
મુંબઈ

‘કિસી ફુલે ફૂલ કી નામ તો’ - રંગભારતી, સપ્ટે. ઓક્ટો. ૧૯૭૩

• સિકંદર સાની

‘સિકંદર સાની’ - રઘુવીર ચૌધરી, પ્રથમ આવૃત્તિ, ૧૯૭૯, આર. આર.
શોઠ એન્ડ કું.

‘સિકંદર સાની’ - ફ્રેન્ડસીને આંબી જતું નાટક - શ્રી વજુલાઈ ટાંક,
ગ્રંથ, મન્યુ. ૧૯૮૧

‘છેલ્લા દોઢ દાયકાના અવેતન ગુજરાતી રંગભૂમિના પ્રયોગશીલ નાટકો
- એક આલોચનાત્મક અધ્યયન’ - મહાનિબંધ - શ્રી શૈલેષ ટેવાણી,
એપ્રિલ : ૧૯૮૫.

‘લસત નાટ્ય પીઠનું ઐતિહાસિક નાટક સિકંદર સાની’ - શશીકાન્ત નાગાવધી, ગુજરાત સમાચાર, અમદાવાદ

‘શું ગુજરાતની પ્રજાને સાહિત્ય અને રંગભૂમિમાં આટલો ઓછો રસ છે? સિકંદર સાની.. - પરેશ નાયક, લોકસત્તા, અમદાવાદ ૧૪ માર્ચ ૧૯૭૯

• સુમનલાલ ટી. દવે

‘સુમનલાલ ટી. દવે’ - સુભાષ શાહ, પ્રથમ આવૃત્તિ, એપ્રિલ ૧૯૮૨, નક્ષત્ર ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ

‘સુમનલાલ ટી. દવે’ - સતીશ વ્યાસ, નૂતન નાટ્ય આલોખો

‘૧૯૮૨નાં નાટકો’ - શ્રી જયંત ગાડીત, ગ્રંથ, જૂન ૧૯૮૩

‘સુમનલાલ ટી. દવે’ - શ્રી ઉત્પલ લાયાણી, પ્રેક્ષા

‘સુમનલાલ ટી. દવે’ - પ્રયોગ સમીક્ષા લોકસત્તા (વડોદરા) ૧૦ માર્ચ ૧૯૮૦, સંદેશ (વડોદરા) ૯ માર્ચ ૧૯૮૦

‘લેદ્યને સોંસરું વાગે તેવું ધારદાર નાટક - સુમનલાલ ટી. દવે’
- શશીકાન્ત નાગાવધી, ગુજરાત સમાચાર, અમદાવાદ, ૨૦-૪-૮૦

‘Sumanlal T. Dave’: A Fine Caricature of a Gandhian.. ‘Sumanlal..’ Cast in Gandhian Mould...

'Sumanlal makes up for others' lapses..' સુમનલાલ
ડી. દવેના નાટ્યપ્રયોગના ત્રણ અવલોકનો, S.D. Desai, Happenings.

• પીપ્પુ ગુલાબ અને હું

'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' - લાલશંકર ઠાકર, બીજી આવૃત્તિ : જાન્યુ. ૧૯૮૯,
અસાધીત સાહિત્ય સભા, ઊંઝા.... બીજી આવૃત્તિમાં ગ્રંથસ્થ અન્ય લેખો.

- વિસંગત વિશ્વમાં કાવ્યનાટ્ય સર્જન : નર્મદ ચંદ્રક વિજેતા
લાલશંકર ઠાકર, - રાધેશ્યામ શર્મા ('ગુજરાત સાપ્તાહિક'
૨૫/૧૨/૮૮
- પીપ્પુ ગુલાબ : લાલશંકર ઠાકર અને કાન્તિ મડિયા :
મેઘનાદ લક્ષ્મી (જન્મભૂમિ પ્રવાસીમાંથી)
- 'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' - પ્રવાણ દરજી (અદાત-૧૦માંથી)
- 'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' - સતીશ વ્યાસ ('તાદૃશ્ય'માંથી)
- હુયાતીની દારૂગા સંવેદનાનું નાટક - કેશુલાલ પટેલ
- 'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' નાટકનો રચનાપ્રપંચ - લલકુમાર
મ. દેસાઈ (કા.ગુ.સ. ત્રૈમાસિકમાંથી)
- 'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' અને હું - ચિનુ મોદી
- વિસંગત મનઃ સ્થિતિઓ : પીપ્પુ ગુલાબ અને હું - ઉત્પલ
લાયાણી
- 'પીપ્પુ ગુલાબ અને હું' નાટક હું કશીથી ચોક્કસ કરીશ-
કાન્તિ મડિયા ('અભિયાન' દ્વિતીય વાર્ષિક અંકમાંથી)

'પીપ્પુ ગુલાબ : મંચીય શક્યતા ધરાવતા અંશો' - શૈલેષ ટેવાણી,
ઠાંદીકાર, કવિ નાટ્યકાર લાલશંકર ઠાકર વિશેષાંક 'ખુલાઈ-સપ્ટ. ૧૯૯૪

‘પીપ્પુ ગુલાબ અને હું’ - જયા મહેતા, બુકશોલ્ડ, પ્રથમ આવૃત્તિ.

‘પીપ્પુ ગુલાબ અને હું’ - ચંદ્રકાંત શાહ, ગ્રંથ, ઓક્ટો. ૧૯૮૫

‘દર્પણના ત્રણ અલિનવ પ્રયોગાત્મક લીલાનાટ્ય : પીપ્પુ ગુલાબ’ - શશીકાન્ત નાડગાવટી, ગુજરાત સમાચાર, અમદાવાદ ૨૮/૧૨/૭૫

‘અલિનેત્રીની તીવ્ર મનોવેદનાનું નાટક : પીપ્પુ ગુલાબ’ - શશીકાન્ત નાડગાવટી, ગુજરાત સમાચાર, અમદાવાદ ૮/૪/૭૯

‘પીપ્પુ ગુલાબ’ - શ્રી ઉત્પલ ભાયાડગી, દેશ્યફલક, પ્રથમ આવૃત્તિ : માર્ચ ૧૯૮૧ : આર. આર. શૈલની કંપની, અમદાવાદ

• જલકા

‘જલકા’ - ચિનુ મોદી : ત્રિતીય આવૃત્તિ : જૂન ૧૯૮૯, અસાઈત સાહિત્ય સલા, ઊંઝા ... ત્રિતીય આવૃત્તિમાં ગ્રંથસ્થ અન્ય લેખો...

- ‘જલકા’ રંગભૂમિનું ઉત્તમ નજરાણું - લવકુમાર મ. દેસાઈ (શબ્દસૃષ્ટિ : ઓક્ટો, ૧૯૮૬માંથી)
- ‘જલકા’ : લેખન-મંચન બંને રીતે નવીન અભિગમ - પ્રા.પ્રી જ્યોતિ વેદે
- ‘જલકા’ - ડૉ. સતીશ વ્યાસ (સન્ધ્યાન ગ્રંથ-૨ માંથી)
- ‘જલકા’ Action Play - વિનાયક રાવલ

‘જલકા’ : બે છેડા મળે છે - કેશુભાઈ પટેલ અધીત - ૧૩ (૧૯૯૦)

‘ જલકામાં લવાઈનાં તાવ્યો ’ - મહેશ ચંપકલાલ, તાદૃશ્ય, મે ૧૯૯૧

‘ જલકા ’ - જયા મહેતા, બુકશીલ્ડ, (૧૯૯૧)

‘ જલકા ’ - ચન્દ્રકાંત શાહ, ગ્રંથ, ઓક્ટો. ૧૯૮૫

‘ નાટ્યકૃતિની અને પૂર્ણમંચની શિક્ષકતાઓની હિસાબ : ચિનુ મીઠીનું જલકા ’ - રમણ સોની, પરબ, ૧૯૯૩, અંક - ૭

‘ સુખ્યાતને અલિખત કરવાની મથામણ : જલકા ’ - શ્રી લક્ષ્મી મહેતા સન્નિધાન, પુસ્તક બીજું, પ્રથમ આવૃત્તિ : નવે. ૧૯૯૨

‘ દિગ્દર્શકની કેશિયત ’ - નિમેષ દેસાઈ, ‘ જલકા ’ દ્વિતીય આવૃત્તિ.

‘ Jalka ’ is a healthy entertainer - S.D. Desai, Happenings.

‘ Indian Counterpart of Lady Macbeth - Jalka ’ - S.D. Desai, Times of India (અમદાવાદ) ૨૪/૩/૯૫

‘ Maternal side of ambitious woman - Jalka ’ - Sanjay Bhav, Indian Express (અમદાવાદ) ૨૧/૩/૯૫

નિમેષ દેસાઈનાં ત્રણ નાટકો : પ્રતિલાલ, રવીન્દ્ર પારેખ, કા.ગુ.સ. ત્રૈમાસિક, એપ્રિલ-જૂન, ૧૯૮૬

પ્રયોગસમીક્ષા : Times of India (૧૦-૬-૯૫), લોકસત્તા (૧૩-૬-૯૫)

• રાઈનો દર્પણરાય

‘રાઈનો દર્પણરાય’ - શ્રી હસમુખ બારાડી, પ્રથમ આવૃત્તિ : ૧૯૮૯,
પ્રકાશક લેખક પીતે

‘રાઈનો દર્પણરાય’ - તખ્તાતંત્રના કસબની સર્જકતા - શ્રી લલકુમાર
મ. દેસાઈ, પ્રત્યક્ષ, જન્યુ.-માર્ચ, ૧૯૯૧

‘રાઈનો દર્પણરાય - લવાઈથી લવાઈ સુધી’ - શ્રી સતીશ વ્યાસ,
પ્રતિભુખ : પ્રથમ આવૃત્તિ : જુલાઈ ૧૯૯૩, આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

‘રાઈનો દર્પણરાય’ - શ્રી કૃષ્ણગાનના કડકિયા, સ્વાદયાય, એપ્રિલ-
ઓગસ્ટ, ૧૯૯૩

‘રાઈનો પર્વતરાય’ વિશે - શ્રી વિજય શાસ્ત્રી : બુદ્ધિપ્રકાશ, ઓગસ્ટ
૧૯૯૦

‘રાઈનો દર્પણરાય’ - પ્રયોગ સમીક્ષા

- Happenings, S.D.Desai
- Indian Express (Ahd.), 13/12/86
- નિરીક્ષક ૧ માર્ચ ૧૯૯૩
- Times Of India (Ahd.) 25/12/92
- Indian Express (Ahd.) 27/12/92
- સંદાન ૮૭-૮૮

• કેમ, મકનજી, ક્યાં ચાલ્યા ?

‘ કેમ, મકનજી ક્યાં ચાલ્યા ? ’- સિતાંશુ યશશ્ચંદ્ર : ગદ્યપર્વ : અન્યુ.
૧૯૯૦ (દ્વિમાસિક)

‘ કહો, મકનજી, ક્યાં ચાલ્યા ? ’- હસમુખ બારાડી, લલકુમાર દેસાઈ,
ગુજરાતી વિશ્વકોશ ખંડ (૪)

‘ અંતરની આંખે અમધિકાનો વેશ ’- સતીશ વ્યાસ, પ્રતિમુખ.

‘ Kem Makanji... ’ A Fine Effort - S.D.Desai, Happenings

• મોજલા મણિલાલ

‘ મોજલા મણિલાલ ’- લૂપેન ખખર, પ્રથમ આવૃત્તિ : મે, ૧૯૯૨
સાહ્યર્થ પ્રકાશન, મુંબઈ-૭૭

‘ મોજલા મણિલાલ ’- સતીશ વ્યાસ, પ્રતિમુખ.

‘ મોજલા મણિલાલ ’- પ્રયોગ સમીક્ષા / મુલાકાત

- અભિયાન, ઓક્ટો. ૧૯૮૯
- Saturday Times (મુંબઈ) ૨૧/૧૦/૮૭
- Independence